

1/18

Arnikum

časopis spolku Arnika

Budoucnost města

Recyklujme bez jedů
se Simonou
Babčákovou
strana 11

Michal Lehečka
o Metropolitním plánu
a veřejném prostoru
strana 8-10

Foto: Jiří Mlejnek

Alejí roku 2017 se stalo mladé stromořadí na Staré Husí cestě v Dřevčicích. Přestože byly tamní ovocné stromky vysázeny teprve před dvěma lety, díky nadšencům, kteří se rozhodli na vlastní náklady obnovit zaniklou část prastaré obchodní stezky, alej porazila všech jednašedesát konkurentů. Vysloužila si 408 hlasů a předešla tak lipové stromořadí v jihomoravských Šakvicích s 352 hlasy na druhém místě i zámeckou alej v Brankách ve Zlínském kraji s 210 hlasy na místě třetím. Stejně jako v předchozích ročnících se soutěžilo ve třech kategoriích. Kromě nejoblíbenějších alejí celé České republiky a vítězných stromořadí v jednotlivých krajích vybrala odborná porota i nejkrásnější fotografii. Vítězem se stal snímek příměstské historické aleje spojující zemědělské objekty statku v Rokytnici a hospodářství v Nových Dvorech. Co na něj říkáte? Krásný, že? Gratulujeme!

Vypadají nevinně, ale nenechte se oklamat. V Arnice jsme si před Vánocemi posvětili na hračky a kadeřnické pomůcky z recyklovaného plastu, abychom zjistili, jak jsou na tom s toxickými látkami. Výsledky nás moc nepotěšily. V produktech z českých obchodů a tržnic jsme naměřili například vysoké hodnoty některých bromovaných zpomalovačů hoření, které poškozují nervový a hormonální systém či imunitu a u dětí se podílejí na poruchách soustředění nebo syndromu ADHD. „Jsou to opravdu dárky jako vystřižené ze strašidelných pohádek bratří Grimmů. Za skřípec do vlasů by se nemusela stydět ani zlá královna ze Sněhurky a za kostku s obrázkem krtka by určitě poděkovala i baba Jaga,“ komentoval výsledky analýz vedoucí programu Toxické látky a odpady Jindřich Petřík. Není se co divit, že ani mluvčí Jirka nebyl z dárků příliš nadšený. O tématu vám k tomu více napsal na straně 11.

Foto: Jindřich Petřík

Foto: Jindřich Prach

Kdo už někdy slyšel o našem týmu Bořena, moc dobře ví, že dlouhodobě pečujeme o zvláštní druh stepí zvaných bílé stráně. Pod Lipskou horu v Českém středohoří pravidelně jezdíme sekat trávu a odstraňovat nálety, abychom pomohli vzácným druhům rostlin a živočichů. Že je taková péče pořádná věda, dokazovali naši odborníci během celého loňského roku, kdy mapovali stav těchto cenných biotopů. Podařilo se jim popsat ohrožené lokality, jako vrch Houžetín, Bílý vrch v Podvíní, vrch Rohatec u Duban, stráně v přírodní památce Evaňská rokle nebo severozápadní svahy Radobýlu, které vidíte na obrázku. Všechna tato místa a mnohá další potřebují ke svému zachování systematickou péči, kterou se jim snažíme spolu se Správou CHKO České středohoří a tamními zemědělci poskytnout. Víze je jasná. Navrátit do české krajiny tradiční a udržitelné způsoby hospodaření, šetrné k přírodě. Zajímají vás podrobnosti? Navštivte náš web <http://arnika.org/biodiverzita>.

0 stromové kauze na Třeboňsku

Jsou to tři roky, co se občané na Třeboňsku právem zvedli ze židlí. Tehdy začali silničáři podél silnice I. třídy č. 24 mezi Lomnicí a Veselím nad Lužnicí kácet vzrostlé stromy. Přímo v chráněné krajinné oblasti. Lidé na to Arniku okamžitě upozornili, následovaly žádosti o informace a podněty České inspekci životního prostředí.

Co se tehdy vlastně semlelo? V zimě na přelomu let 2014 a 2015 pokáceli silničáři v obcích Ponědrážka, Ponědraž a Frahelž téměř sto padesát kusů dřevin, převážně lip. Smutné události nezabránila ani skutečnost, že se stromy nacházely na území

chráněné krajinné oblasti. Zákon nezakon, šest stromů bylo pokáceno bez vydaného povolení. Čtyřiasedmdesát dřevin padlo na úseku dlouhém asi jeden a půl kilometru, což zásadně změnilo krajinný ráz, a to bez souhlasu orgánu ochrany přírody. Navíc obecní úřad ve Frahelži pochybil, když v rozhodnutí o povolení ke kácení nenařídil náhradní výsadbu. Ředitelství silnic a dálnic dostalo nakonec dvoustetšestdesát pokutu, a aby napravilo vzniklou ekologickou újmu, muselo do konce loňského roku vysadit celkem osmdesát kusů dřevin na území Ponědrážky. Tato pokuta nebyla jediná a zřejmě nebude ani poslední.

Jenže co naplat, co se stalo, stalo se. Nejvíce bohužel utrpěly stromy, které nemají šanci vrátit se do tamní krajiny v původním počtu. Alespoň ne za našeho života. V současnosti totiž na mnoha místech nelze za pokácené dřeviny vysadit nové. Silničáři se ohánějí zajištěním bezpečného provozu na silnici a problémy jsou i nevyřešené vlastnické vztahy k pozemkům, na nichž by se mohlo sázet.

Měli bychom se ovšem poučit do budoucna a definovat příčiny, kvůli kterým k po-

dobným tragédiím dochází. Problém číslo jedna: Malé obce nemají odborně vzdělané úředníky a nekomunikují s vyššími stupni státní správy, které by je mohly metodicky vést. V tomto případě obce pochybily ve správním řízení nejvíce tím, že nepožadovaly posouzení dopadu na krajinný ráz a nenařídily náhradní výsadbu. Problém číslo dva: Nadřízené orgány státní správy a velké státní podniky se v kauze nechovaly dostatečně odborně. Žadatelem bylo v tomto případě Ředitelství silnic a dálnic ČR, což je přeci velká státní firma, u níž logicky očekáváme znalost práva a správních postupů. Správa CHKO Třeboňsko by jakožto orgán ochrany přírody zase měla působit více osvětově, zejména vůči malým obcím. Problém číslo tři: Obecní úřady nařídily náhradní výsadbu v lokalitách, kde to technicky není možné. Přitom by místo a rozsah výsadby měly ještě před vydáním rozhodnutí projednat alespoň s účastníky řízení. Tato kauza ještě není u konce, konečně ale víme, co se tehdy mělo udělat jinak a lépe. Budiz nám příkladem, který rozhodně nechceme následovat.

Marcela Klemensová,
Arnika – Centrum pro podporu občanů

Foto: Miroslav Čácký

Za pět minut dvanáct

Jez na Labi znovu na scéně

Ojezu na Labi se hovoří již dlouho a stejně dlouho proti němu v Arnice bojujeme. Zatím byla stavba naštěstí vždy smetena ze stolu kvůli své neefektivnosti, nepotřebnosti a zničujícímu vlivu na přírodně vzácné koryto řeky Labe. Plán postavit jez se však nyní objevuje znovu jako součást Konceptce lodní dopravy, kterou připravilo Ministerstvo dopravy.

Tuto koncepci vzala v září 2017 na vědomí vláda, která zároveň požadovala, aby ministr dopravy odůvodnil veřejný zájem stavby a ministr životního prostředí stanovil kompenzační opatření za zničení významného přírodního území. Odůvodnění veřejného zájmu přijala v lednu vláda v demisi.

Problém ovšem je, že toto vzácné území nahradit jednoduše nejde. Potvrzují to ve svých studiích odborníci z Masarykovy univerzity i řada dalších institucí. Kromě těch českých se nesmyslný plán na vý-

stavbu nelíbí německé organizaci BUND, již vadí třeba to, že se s našimi sousedy o koncepci vůbec nejednalo v rámci procesu posuzování vlivů na životní prostředí (SEA).

Všechny námítky neziskových organizací včetně Arniky však úředníci zatím zamítli. V závislosti na stanovených kompenzačních opatřeních je možné, že nakonec vláda koncepci schválí. To sice ještě neznamená, že jez vznikne, ale nepochybně by to byl krok špatným směrem. Krok, který dlouhodobě nedává žádný smysl a posouvá naši společnost blíže ke scénáři, kdy bude normální hovořit o jezu na Labi nebo kanálu Dunaj-Odra-Labe, jenž tak razantně protlačuje třeba náš pan prezident.

Jez na Labi je drahým řešením splavnosti řeky, které nepřinese kýžený efekt. V Německu se podle loni schválené vládní koncepce nemají provádět žádná přírodu-

ničící opatření, a proto nelze očekávat výrazné splavnění na druhé straně hranice. Zároveň dochází kvůli klimatickým změnám k neustálému snižování hladiny, které ani jez nevyrovná.

Nezapomínejme na to, že je Labe významnou řekou a má vysokou přírodní hodnotu. Jeho koryto u Děčína patří do soustavy evropsky chráněných lokalit Natura 2000. Už kvůli budoucím generacím by bylo dobré Labe zachovat v současné podobě a vsadit například na udržitelnou turistiku, která má velký úspěch právě v sousedním Německu.

Celou situaci pro vás samozřejmě nadále sledujeme. Labe nedáme. ■

ARNIKA
OCHRANA PŘÍRODY

Nikol Krejčová

Z alejí se dělá strašák pro bezpečné silnice neprávem

Za loňské dopravní nehody mohly nejčastěji nepozornost řidičů a nepřiměřená rychlost. Vyplývá to ze statistik policistů, kteří se v roce 2017 zabývali více jak stem tisíc nehod na českých silnicích. Stromy podél cest, jež jsou mnohdy nesprávně označovány za jednu z nejdůležitějších příčin těchto tragédií, mohou mít na bezpečnost řidičů i pozitivní vliv. Jejich plošné kácení rozhodně není řešením, říká studie.

V Arnice jsme přesvědčeni, že stromy a aleje k cestám v české krajině patří. O to víc nás mrzí, že jejich kácení mnozí označují za všelék na neveselé statistiky dopravních nehod. Přitom z celkového počtu 103 821 nehod v roce 2017 tvořila srážka s pevnou překážkou pouhou pětinu. A mezi tyto překážky zdaleka nepatří jen stromy, ale i pouliční lampy, betonové sloupky, domy, mostní pilíře, skály a další. Přes osmdesát procent všech nehod zaviniřili řidiči.

„Pozornost se ke srážkám s pevnými překážkami obrací proto, že následky jsou v mnoha případech tragické. Příčinami nejtragičtějších nehod jsou ale zejména nepřizpůsobení jízdy technickému stavu vozovky a situace, kdy se řidič plně nevěnoval řízení vozidla. Náraz do pevné překážky, napří-

klad stromu, je pak už jen důsledkem špatné jízdy řidiče,“ upozorňuje mluvčí Arniky Jiří Kaňa s tím, že je potřeba přimět řidiče k bezpečnější jízdě a dodržování pravidel. Nehodám zabrání i snížení rychlosti v alejích a reflexní nátěry či odrazky na kmenech.

Studie z Francie nebo Spojených států ukázaly, že správně vysazované a udržované stromy podél silnic mají naopak pozitivní vliv na bezpečnost řidičů. Mnohem lépe než dopravní značky upozorňují na zatáčky, křižovatky či vjezdy do hustě osídlených oblastí. „Aleje také chrání silnice před extrémními výkyvy počasí. Během tropických dní chrání povrch vozovky před poškozením horkem, během přívalových dešťů zpevňují zem a zadržují vodu, v zimě chrání před silnými větrnými porывy a sněhovými jazyky,“ vysvětluje Marcela Klemensová z Arniky.

Dlouhodobý trend bohužel ukazuje, že se v Česku kolem silnic stále více kácí, než vysazuje. V roce 2016 byly v České republice za každé tři pokácené stromy navraceny do krajiny pouze dva nové. „Z naší krajiny mizí jeden z jejích typických prvků, aleje podél cest. Přicházíme tak nejen o cenné biotopy a historické dědictví, ale také o přirozenou ochranu před extrémními projevy změny klimatu,“ varuje Marcela Klemensová a dodává, že nejvíce se sázelo ve Středočeském kraji, kde jeden pokácený strom nahradili silničáři devíti novými. Nejhůře na tom byl Jihočeský, Královéhradecký a Plzeňský kraj. ■

ARNIKA

Zanita Ondroušková

Vejsce a ryby přinesly svědectví o znečištění v Thajsku

Toxické látky jako součást jídelníčku? Podle našich zjištění jde o denní chleba řady Thajců, kteří o tom navíc nemají ani tušení. Některé z těchto jedů jsou přitom velice nebezpečné, ohrožují například vývoj organismu u dětí či poškozují imunitní a reprodukční systém člověka. Alarmující je znečištění zejména v okolí průmyslových závodů, kontaminace se ale potvrdila například i v národním parku Thap Lan.

Dioxiny, hexachlorbenzen a bromované zpomalovače hoření, souhrnně nazývané „perzistentní organické látky“ (POPs), a k tomu navíc rtuť. Přítomnost těchto jedů v rybách, slepičích vejcích, ale i v půdě potvrdil výzkum, na kterém jsme spolupracovali s thajskou organizací EARTH.

„Velmi vážné je znečištění toxickými látkami v průmyslové oblasti Map Ta Phut. Znepokojivé hodnoty jsme ovšem zjistili i ve vzdáleném národním parku Thap Lan, což dokazuje, že ke znečištění může vlivem větru docházet i na nečekaně velkou vzdálenost,“ vysvětluje vedoucí programu Toxické látky a odpady Jindřich Petřík.

Zkoumané látky představují značné zdravotní riziko. Ukládají se totiž v tělech živočichů a prostupují potravinovým řetězcem až k člověku. Ne že byste se při letní dovolené

měli bát objednat si některou z vynikajících thajských polévek. Ohroženi jsou především lidé žijící v zamořených oblastech, pro něž jsou právě slepice, vejce a zejména ryby hlavní složkou mnoha pokrmů.

A nějaké dobré zprávy? Na rozdíl od vysokých hodnot při měření rtuti dopadly vzorky ryb v analýze na obsah POPs lépe, než se předpokládalo. Podobný závěr přinesly i testy na přítomnost polychlorova-

Slepičí vejce jako indikátor znečištění.

ných bifenylů. Věci se navíc chopila místní média – podrobně o našich zjištěních informoval například deník The Bangkok Post nebo celostátní televizní stanice Thai PBS.

„Výsledky studie by měly usnadnit kroky ke snížení výskytu toxických látek v přírodě a ochránit tak zdraví našich dětí. Závěry analýz jsme předali místním komunitám a hlavně thajským úřadům,“ uvedla ředitelka organizace EARTH Penchom Saetang.

Čím všim se v Thajsku zabýváme, jak nebezpečné mohou uvedené látky být i k čemu je Minamatská úmluva o rtuti a jaká katastrofa jí předcházela – to vše

a mnoho dalšího se dočtete na našem webu www.arnika.org/thajsko. ■

ARNIKA

Martin Holzkecht

Bělorusové bojují proti jaderné elektrárně státu navzdory

V příštím roce má být spuštěna část vůbec první atomové elektrárny v Bělorusku. Společný projekt s Ruskou federací se však potýká se silným a neutuchajícím odporem místních obyvatel. Ti jsou za nesouhlas a kritiku často trestáni na svých právech. Na jejich pronásledování v souvislosti s elektrárnou Ostrovec upozorňujeme na našich stránkách www.stop-persecution.org.

Jaderná elektrárna představuje v Bělorusku dlouhodobé téma. Řada obyvatel se proti ní nesmlouvavě postavila. „Nemohli se smířit se stavbou tohoto atomového objektu ve své zemi. Je to pochopitelné, za jejich obavy můžou stále se objevující skandály a mezinárodními spory,“ píše novinářka Tatjana Noviková v nedávno vydané publikaci o tamním protijaderném hnutí.

To se začalo formovat v devadesátých letech, byť plány na výstavbu ostrovecké elektrárny se poprvé objevily už o desetiletí dříve. Po havárii v Černobylu v roce 1986 je raději dlouho nikdo nevytáhal, nicméně v časech energetické kri-

„Nikdo se nás neptal,“ říká banner běloruských aktivistů.

ze roku 2007 si na ně vzpomněl prezident Lukašenko.

Jedním z nejhlasitějších oponentů elektrárny je spolek Ekodom, se kterým jsme v loňském roce spolupracovali. Jen za tu dobu členky organizace policisté opakovaně zadržovali, podrobovali je domovním prohlídkám a zabavovali počítače, telefony i pracovní dokumenty. S podobnou šikanou se aktivisté setkávají už celých deset let a to vše za účast a pořádání demonstrací.

Elektrárna, vzdálená jen dvacet kilometrů od bělorusko-litevských hranic, ale vyvolává rozpory nejen na domácí scéně. V půlmilionovém Vilniusu se

proti stavbě pořádaly hromadné protesty a před rokem zákonodárci legislativně zablokovali dodávky běloruské elektrické energie na litevský trh.

Za ignorování názoru veřejnosti, represe vůči aktivistům a omezování práv vlastních i litevských občanů sklídily na podzim běloruské úřady kritiku od států UNECE Aarhuské úmluvy. I tak to ovšem vypadá, že mezinárodní tlak nebude mít na výstavbu elektrárny výraznější vliv. „Běloruští ekologové se dále snaží projekt blokovat, veřejnost však nemá do první závazky a ozáření paliva už mnoho času,“ dodává Tatjana Noviková.

Jak se celá kauza vyvíjí, zjistíte na webu www.stop-persecution.org.

ARNIKA

Martin Holzknicht

Mobilní aplikace pomůže s nákupem bez jedů

Dětské hračky, nádobí, obuv, ošacení nebo školní potřeby pro malé děti. Testy dokazují, že škodlivé chemické látky se běžně nacházejí ve výrobcích každodenní potřeby. Jak si to ale snadno a rychle ověřit u konkrétního produktu? Od příštího roku vám k tomu poslouží nová aplikace do mobilních telefonů, kterou v rámci projektu AskREACH spustí Arnika a další organizace celkem ze třinácti zemí EU.

Už příští jaro nebudete potřebovat víc než svůj mobil, abyste zjistili, zda vám místo radosti nepřinese nový hrníček spíše zdravotní problémy. Jak to bude fungovat? Prostě oskenujete čárový kód a požadovaná informace přijde do telefonu.

„Inspirací se stala německá aplikace TOX-FOX, kterou si stáhlo 1,3 milionu uživatelů. Lidé si jejím prostřednictvím denně ověřují obsah nebezpečných látek u neověřitelných čtyřiceti tisíc výrobků, zejména u kosmetiky,“ vysvětluje Jitka Straková z programu Toxické látky a odpady. Podobné programy už existují v Německu nebo Dánsku, na lokálním trhu se však zaměřují jen na určité typy zboží. „V rámci celé Evropy chceme škálu produktů rozšířit a zaměřit se i na hračky, ošacení, nádobí a další výrobky,“ upřesňuje Straková.

Databáze výrobků nebude sloužit jen

českým spotřebitelům. Užitečnou aplikaci, která by v budoucnu měla být dostupná ve všech evropských jazycích, spustí současně organizace ze třinácti zemí Unie. Spotřebitele chtějí ochránit například před ftaláty, těžkými kovy nebo bromovanými zpomalovači hoření. „Evropská legislativa jde v zákezu toxických látek jen pomalu dopředu. Proto jsme se rozhodli zapojit do projektu, který pomůže spotřebiteli získat informace, zda tyto jedovaté látky daný výrobek obsahuje,“ říká Jitka Straková s tím, že Arnika bude mít na starosti mimo jiné sběr a monitoring dat z výrobků na českém trhu.

Předpokládáme, že na počátku budou v databázi zejména výrobky firem, které již samy nebezpečné látky ze svého výrobního procesu vyřadily. Je to pro ně dobrý marketingový tah. Doufáme, že se i české firmy chopí příležitosti nabídnout svým zákazníkům bezpečné výrobky. Budeme je pobí-

zet, aby do aplikace čárové kódy nahrávaly, jakmile tuto politiku zdravých a neškodných výrobků prosadí ve své výrobě. Jedy se obklopovat nechceme.

Projekt AskREACH je financován EU LIFE programem (č. LIFE16 GIE/DE/000738) a projekt „Fragen Sie REACH“ je financován Deutsche Bundesstiftung Umwelt. Článek nevyjadřuje stanoviska dárců.

Karolína Brabcová

Brno a Praha plánují, kde se co postaví. Zapojte se i vy

Když vzniká v obci nový supermarket, hřiště nebo bytovka, není to jen tak. Stavebnímu rozhodnutí předchází dlouhý proces územního plánování, které má za úkol jasně říct, co se kde postaví a jak se bude region vyvíjet v budoucnu. Mluvit do toho můžeme my všichni. Obyvatelé Prahy se už na jaře přihlásí o slovo při projednávání takzvaného Metropolitního plánu. Arnika samozřejmě bude u toho.

Pražský územní plán oslaví příští rok dvě dekády své existence. Vznikl v roce, kdy se Česká republika stala členem NATO, kdy jsme na naší obloze naposledy pozorovali téměř úplné zatmění Slunce nebo taky v roce, kdy George Lucas natočil pokračování slavné filmové ságy Star Wars. Že už tyto události nejsou žádnými novinkami? Stejně je to i s územním plánem našeho hlavního města, který od roku 1999 stihl značně zastarat.

Územní plány po celé republice rozhodují o tom, jak bude město nebo obec vypadat. Říkají, kde se bude stavět a kde naopak ne, a umožňují vyváženě pečovat o zájmy obyvatel, životního prostředí a hospodářství. „Územní plán by měl procházet pravidelnými aktualizacemi. Naopak by neměl být měněn jednorázovými změnami, protože to způsobuje problémy – jednotlivé změny nejsou navzájem provázané a často slouží jen developerským zájmům a nikoli občanům,“ vysvětluje právnička Centra pro podporu občanů v Arnice Vendula Zahumenská.

Je nasnadě, že dvacet let starý plán úplně aktuální nebude. Potřeba je ovšem kvalitní náhrada, a tu zatím nemáme. Zkostnatělost územních dokumentů netrápí jen hlavní metropoli. Brněnský plán existuje ještě o pět let déle, a i když za tu dobu prošel mnohými změnami a úpravami, o palčivé potřebě vzniku nového dokumentu nikdo v Brně nepochybuje. A podobně je na tom řada měst a obcí České republiky.

Strasti s Metropolitním plánem

V Praze se nový plán připravuje už přes deset let. Tehdy totiž končilo období, kterému byl původně šitý na tělo. „Od roku 2008 pracoval magistrát vedený koalicí ODS a ČSSD na konceptu územního plánu primátora Pavla Béma. Vedení Prahy jej chtělo schválit do roku 2012. Developpeři a spekulanti do konceptu přes politiky protlačili řadu záměrů, na kterých by vydělali, ale které by poškodily město a jeho obyvatele. Svůj nesouhlas tehdy právem vyjádřilo

přes osmnáct tisíc nespokojených Pražanů,“ říká právnička Vendula Zahumenská a dodává, že se zmíněný Bémův koncept stal jedním ze symbolů korupce v hlavním městě. Potvrdily to i zveřejněné odposlechy rozhovorů mezi primátorem „Kolibrkem“ Bémem a lobbistou Romanem „Mazánkem“ Janouškem. S příchodem Tomáše Hudečka a TOP 09 na magistrát po volbách v roce 2010 začaly práce na novém plánu. Ten dostal přívlastek „metropolitní“.

Proč Metropolitní plán ani po tolika letech stále není na světě, vysvětluje Václav Orcígr z Arniky: „Pořizuje jej magistrát Prahy, úředníci sami ale nemohou napsat celý návrh. To má na starost Kancelář Metropolitního plánu pod Institutem plánování a rozvoje. IPR by měl fungovat jen jako dodavatel návrhu a měl by respektovat jen požadavky, které vůči němu město uplatní. To se však v praxi neděje a IPR pod vedením architekta Romana Kouckého nerespektuje požadavky, které jsou na něho kladeny,“ objasňuje Václav Orcígr s tím, že Metropolitní plán vyvolává řadu vášnivých debat. Je totiž značně kontroverzní a mnoho lidí se obává, že bude příliš obecný a otevře cestu k zastavění Prahy.

To je také důvod, proč se v Arnice už roky snažíme otevřít plán veřejnosti a vytvořit dialog. IPR na to však reaguje velmi vlažně. „Strůjci nového metropolánu tvrdí, že ten současný je přeregulovaný a příliš zasahuje do svobodného rozvoje města. Tím prý brzdi lidskou iniciativu a podnikání. Oponenti

říkají, že funkční určení plochy pomáhá veřejné správě zajišťovat služby, a tedy chránit veřejný zájem. Kde je pravda? Částečně na obou stranách, co ale chybí, je vzájemná domluva,“ shrnul Orcígr.

Na portálu www.zmenyprahy.cz vám Arnika pravidelně servíruje informace o tom, jak to s Metropolitním plánem a zástavbou v milionovém městě vypadá. Kritiků má návrh dost, a není divu. „Jako každá radikální změna s sebou nese velké možnosti, ale také rizika,“ říkají například obyvatelé Prahy 6, kteří na webu www.praha6.org/mpp/ seznamují s plánem ostatní obyvatele a organizují jeho připomínkování ještě před tím, než se dokument na jaře tohoto roku bude oficiálně projednávat.

Je však otázkou, zda se plán v současné podobě vůbec projednat dá. „Podléhá kritice nejen ze strany městských částí, ale i spolků a dalších organizací. Silně proti je i Ministerstvo pro místní rozvoj, podle něhož není Metropolitní plán právně v pořádku. Pokud se nic nezmění, je pravděpodobné, že schvalovacím procesem vůbec neprojde,“ říká právnička Vendula Zahumenská, podle které zároveň hrozí, že bude Metropolitní plán zrušen soudem. „Je natolik vágní, že by ho mohl potkat stejný osud jako územní plán Pece pod Sněžkou. Pro Nejvyšší správní soud byl příliš nejasný, a proto ho nedávno zrušil. Oba plány přitom vytvořil tentýž architekt Roman Koucký,“ doplňuje Zahumenská.

Situace v Brně

Situace není jednoduchá ani pro jiná velká města. Například Brňané stále ještě nevědí, zda budou mít úplně nový plán, nebo dokončí rozpracovaný návrh z minulých let. Přestože tamní vedení územní plán několikrát měnilo, většinou to byla katastrofa. Spolek NESEHNUTÍ aktualizovanému plánu vytýkal třeba to, že ohrožuje zeleň ve městě a legalizuje černé stavby. K jeho protestům se připojili občané a firmy napříč celým Brnem. Kritici společně podali žalobu, kde aktualizaci dokumentu vytýkali zejména ignorování názorů veřejnosti

Střední Čechy – místo pro život, nebo jen pro bydlení? Studii o výstavbě v Jenštejně najdete na webu Zmenyprahy.cz v sekci Novinky.

při jejím prosazování, nepřehlednost a nesrozumitelnost dokumentu a zhoršení životního prostředí. Lidé vyjádřili nesouhlas i s nehospodárným chováním města, které připravuje několik koncepcí nového územního plánu a současně průběžně schvaluje balíky změn toho stávajícího.

„Změna, kterou se magistrát snažil za každou cenu protlačit ještě před volbami, upřednostňuje auta, beton a nová nákupní centra v neprospěch zeleně, čistého vzduchu a živých ulic,“ shrnují kritici na webu www.dobrazaloba.cz, který sdružil neziskové organizace, občanské iniciativy, zástupce veřejnosti a vlastníky pozemků.

Zda bude z brněnského územního plánu ostuda jak Brno, teprve uvidíme. Jedno je ale jisté. Kdyby se chtěli Brňané a Pražané klasicky vzájemně popichovat, v této věci nebude mít navrch ani jedno z měst. Vidina stabilního a chytrého územního plánu s podporou široké veřejnosti se od obou metropolí vzdaluje mílovými kroky.

Účast veřejnosti

V Arnice dobře víme, že nejdůležitější na podobných dokumentech je to, aby vycházely vstříc lidem, kteří ve městech a obcích skutečně žijí. Proto by také měli mít právo se k plánovaným změnám jak se patří vyjádřit.

Pražané se mohou na webu <http://plan.iprpraha.cz/cs/metropolitni-plan> seznamovat s novým návrhem Metropolitního plánu od konce loňského roku, letos na jaře ho čeká veřejné projednání. Magistrát návrh zveřejnil s velkým předstihem, což je pro efektivní účast veřejnosti vstřícný krok. Ale zároveň je třeba jej doplnit o dobrou informační kampaň, skutečně a otevřeně disku-

Spravujeme Metropolitní plán!

Sledujte aktuální dění na facebookové stránce **Spravujeme Metropolitní plán**.

Věděli jste, že územní plány nejsou jedinými dokumenty, které rozhodují o tom, jak bude město nebo obec vypadat? Chcete vědět víc? Navštivte náš facebook či web www.zmenyprahy.cz. Oficiální informace o Metropolitním plánu i o tom stávajícím najdete na stránkách <http://plan.iprpraha.cz/cs/metropolitni-plan> a <https://zmenaplanu.cz/>.

tovat a ochotně naslouchat i jiným než souhlasným názorům. „Hlavní město potřebuje nový územní plán jako sůl. Chybí tam nejen kvalitní regulace výstavby, ale i ochrana zelených ploch, veřejných prostranství, škol nebo zdravotnických zařízení. Autoři by měli chyby z Metropolitního plánu pokud možno odstranit ještě před veřejným projednáním. Pokud to nepůjde a nenajdeme jiné řešení, Praha se v roce 2023 ocitne bez plánu a to bude teprve problém. Praxe bohužel ukazuje, že šance na přípravu kvalitní územní regulace se s Metropolitním plánem Praze nenávratně vzdaluje,“ říká Václav Orcígr z Arniky.

Vedle nově připravovaných územních plánů je však třeba stále brát na zřetel i ty stávající. Za určitých okolností se můžete vyjádřit k dílčím změnám plánu ve vašem městě, které se připravují nepravdělně. Termíny projednávání je nutné si pohlídat. „Stavební zákon rozděluje vyjádření veřejnosti na připomínky a námítky. Připomínky může podat kdokoliv, nemají ale příliš velkou váhu. Je potřeba v nich co nejkonkrétněji uvést, jakých pozemků se připomínka týká a co člověk navrhuje. Námítky mohou podat vlastníci dotčených nemovitostí nebo zástupce veřejnosti. Magistrát je povinen námítky, na rozdíl od připomínek, jednotlivě vypořádat,“ shrnuje Vendula Zahumenská, jak je to se zásahy veřejnosti do územního plánu. Právnička také upozorňuje, že se od začátku ledna budou ve většině případů pořizovat změny územního plánu ve zrychleném režimu. „Poté, co bude zástupitelstvem schválena zpráva

o uplatňování územního plánu, nebo co zastupitelé rozhodnou o pořízení změny bez návaznosti na jeho aktualizaci, zpracuje se rovnou návrh změny,“ upřesňuje.

Mluvit do této dokumentace bychom se měli naučit všichni, územní plán je totiž zásadním podkladem pro umísťování staveb a schvalování různých činností, zejména při vydávání územních rozhodnutí. Žádnou stavbu není možné povolit, pokud je s plánem v rozporu.

Účast veřejnosti se jako zásadní ukázala například v kauze výstavby u pražského parku Klamovka. Východní část parku měla být podle územního plánu určena k rozvoji sportovních ploch. Jinak to však viděla firma Metrostav, která místo veřejného využití plánovala v parku postavit obytné domy s podzemními garážemi. „V srpnu 2017 bylo vydáno územní rozhodnutí, které povolilo umístění Vilaparku Klamovka. Proti němu bylo podáno odvolání, o kterém se dosud nerozhodlo. Ale rysuje se zajímavé řešení. Investor na svá bedra možná vezme část nákladů souvisejících se zátěží, kterou na území způsobí,“ shrnuje Vendula Zahumenská.

S nepromyšlenou zástavbou mají lidé problém i jinde. Například středočeská obec Jenštejn se pro svoji polohu v těsné blízkosti velkoměsta stala terčem mnoha developerských záměrů. Kvůli novým domům a bytovkám je v obci problém dát děti do základní školy nebo jen projet silnicí plnou aut.

„Jenštejn je jednou ze stovek obcí, které mají podobný osud v suburbánním území Prahy. Téměř všechny jsou zahlceny developerskou výstavbou, která má během relativně krátké doby několikrát násobně zvýšit počet jejich obyvatel. Obce přitom nemají dostatečné prostředky na řešení problémů vyvolaných komerční rezidenční zástavbou,“ uvádí Vendula Zahumenská, která je autorkou studie o obci Jenštejn. Právnička také připomíná, že hodně záleží i na zastupitelích, jak jsou ochotni chránit zájmy svých spoluobčanů a jaká rizika jsou schopni na obec přenést.

Svou úlohu mají kromě vedení měst a obcí, nejrůznějších spolků a dalších institucí i samotní obyvatelé místa. Chcete mít kolem sebe hezké prostředí, dostatek škol, hřišť a přístup do volné krajiny? Chcete mít vliv na to, co se ve vaší obci děje, kde se co staví a jak to ovlivní vás a ostatní občany? Ozvěte

se. Nahlas a beze strachu. Arnika vám s tím pomáhá již přes patnáct let. ■

ARNIKA

Žaneta Ondroušková

V současnosti stavební rozvoj v Praze ovlivňuje nejvíce původní územní plán z roku 1999. Debaty o nejistém Metropolitním plánu tak zastihují jiný vážný problém – na magistrátu se projednávají desítky developerských projektů v rámci režimu změn stávajícího dokumentu. Některé změny zatím čekají, až bude příhodnější doba, některé už byly schváleny. Často vedou k zástavbě zeleně, nárůstu dopravy a devastaci veřejného prostoru.

„K tomu, jaká máme města, přispívá většina z nás,“ říká urbánní antropolog Michal Lehečka

Praha je dynamické rozvíjející se město v srdci Evropy. S připravovaným Metro politním plánem vstupuje do nové etapy, která má dále určovat její budoucnost. S urbánním antropologem Michalem Lehečkou jsme se bavili o tom, co českou metropoli v současnosti definuje a co ji nejvíce ohrožuje.

Na úvod možná trochu složitá otázka. Jakým městem je Praha roku 2018?

Praha je i v evropském měřítku velmi zvláštní. Na jedné straně je to šestý nejbohatší region v přepočtu HDP na obyvatele, což ji řadí spíše k západním městům, zároveň se tady bijí různé skutečnosti vyplývající z její minulosti. V logice myšlení a rozhodování o městě to souvisí s velmi razantní transformací v porevolučním období, která přinesla silný důraz na individualizaci a volný trh. Z mého pohledu se zde vytvořilo prostředí „privatismu“, který způsobil, že se velká část státem kontrolovaného vlastnictví přesunula do čistě privatistické podoby.

Týká se tenhle porevoluční obrat pouze Prahy nebo i ostatních měst v České republice?

V podstatě se to týká všech větších měst u nás, ale v Praze byla ta politika privatizace o něco razantnější. Jedním z důsledků je, že Praha má poměrně výrazně menší podíl bytů v městském vlastnictví – například v Brně se teď rozjíždí politika Housing First (*pomoc lidem bez domova s bydlením – pozn. autora*), právě díky tomu, že mají více bytů v městském vlastnictví a navíc s nimi chtějí nějak operovat. Trend privatizace v Praze probíhal v podstatě celá devadesátá léta a výsledkem je to, že je tu zhruba osmdesát až devadesát procent bytů v soukromém vlastnictví. To se samozřejmě promítá i do trhu s bydlením a klade nároky na územní plánování. Je tu výrazná disproporce mezi tím, že není jak umožňovat poptávku nově přichozích, kteří ale zároveň nemají peníze na to, aby si tady mohli koupit byt.

Rostoucí ceny bydlení v Praze má podle mnohých investorů i plánovačů znovu snížit uvolnění výstavby, která je kvůli přílišné regulaci a byrokratismu zablokována. Může výraznější otevření dveří nové výstavbě tuto situaci řešit?

Jejich argumenty, že k vyřešení situace

je třeba navýšit výstavbu, jsou liché, protože vidí jen jednu rovinu rozvoje. Bytů je sice nedostatek, ale i když se zvýší nabídka, neznamená to, že to umožní lidem bydlet, protože kupní síla obyvatel není zdaleka tak velká, aby na vysoké ceny bytů dosáhli.

V Praze se přesto nadále staví. Kdo je tedy koncovým uživatelem nových bytů, pokud si je většina obyvatel nemůže dovolit?

Je to dost těžká otázka, nicméně ukazuje se, že minimálně čtvrtina nových bytů je nakupována spíše jako investice, takže jeden výrazný celek v podstatě mizí v jakési šedé zóně, kde se spíš čeká na to, jestli cena ještě více stoupne. Zároveň do situace v Praze vstupuje sdílená ekonomika

typu Airbnb, která umožňuje s byty manipulovat mnohem flexibilněji. Paradoxně je tak hlavním důvodem současné situace v podstatě jakási absence regulace, ta v zásadě podporuje základní premisy globálního trhu s bydlením, tedy financiací a komodifikací.

Jakou roli zde hraje vysoký podíl nárazových a přechodných obyvatel, který je v Praze poměrně vysoký?

Jedním z fenoménů je samozřejmě množství dojíždějících lidí, což způsobuje výraznou zátěž pro město. Jedná se o stovky tisíc lidí denně. Zároveň je možné pozorovat další zajímavé tendence: podíl obyvatel Prahy, kteří mají české občanství, dlouhodobě ubývá. V současné chvíli je

Foto: Václav Orcígr

Michal Lehečka vystudoval sociokulturní antropologii na Fakultě humanitních studií UK v Praze, kde v současnosti studuje doktorský program a působí rovněž jako pedagog kurzů urbánní antropologie. Dlouhodobě se věnuje výzkumu panelových sídlišť a jejich prostorovosti, paměti a historii, přičemž se zaměřuje na vztah obyvatel k veřejnému prostoru. Je členem studia aplikovaného antropologického výzkumu Anthropictures a v současnosti působí také v týmu územního rozvoje Auto*Matu.

Praha v obraně bydlení

Průměrná cena za metr čtvereční nového prodaného bytu v Praze za loňský rok dosáhla 90 tisíc korun. Oproti roku 2015 je to téměř dvojnásobek. Bydlení se tak v hlavním městě stává stále větším luxusem, který přestává být pro většinu obyvatel dostupný. Zpráva OECD z roku 2017 o využití a správě území v Praze v tomto kontextu upozorňuje na nebezpečí rostoucího počtu segregovaných lokalit, a zároveň na závažný nárůst cen nemovitostí v centru (v roce 2016 byla průměrná cena za metr čtvereční v historickém centru 2,5x vyšší než v Praze 9), což vede k výraznému úbytku rezidentů v centru i vysoké míře suburbanizace, jež dále infrastrukturně město zatěžuje. Danou situaci prohlubuje i dosavadní absence zákona o sociálním bydlení a nízká podpora obecních bytů.

zhruba třináct procent obyvatel tzv. non-czech Citizen (*cizinců – pozn. autora*), což je skoro trojnásobek celorepublikového průměru. Tato zajímavá proměna sociodemografické struktury se příliš nereflektuje – mluvíme tu v podstatě o osmině obyvatel Prahy, která zde nevolí a v důsledku tedy nevstupuje do veřejné debaty. I to je jeden z faktorů, který může přispívat k určité občanské pasivitě.

Narušují nějak tyto procesy spolkovou tradici v Praze, která je poměrně zažitá a významná?

Tak bych to neřekl, město se prostě dynamicky mění. Z mého pohledu je tím hlavním důvodem právě volný trh, který de facto klade důraz na mnohem vyšší mobilitu, než dříve. Forma tradičního bydlení např. dělnických čtvrtí vymizela, lidé jsou mnohem méně „usazení“ a neustále musejí počítat s tím, že se budou muset – z různých důvodů – někde přestěhovat. Město je ale mnohovrstevnatým terénem, a problém je podle mě i v tom, že nastavení samosprávy není schopné všechny jeho aspekty reflektovat. Třeba participace je často chápána jako nějaká nivelizovaná platforma pro vyjednávání s lidmi, ale vůbec nezohledňuje, že je Praha velmi rozličná a jsou v ní různé skupiny lidí s různými styly komunikace. Strategie a komunikační kanály města podle mě většinu lidí minou.

Jaké komunikační kanály ale existují? Praha má velmi viditelnou informační kampaň k Metropolitnímu plánu, využívá sociální sítě, městské části mají své tištěné zpravodaje, pořádá se mnoho veřejných akcí... Je to nedostatečné?

Chybí podle mě už diskuze o samotné participaci, co to vlastně je, a především je zde velká absence vědění o městské společnosti na té nejniternější bázi. Neustále je zde tlak na to, aby se vše dělalo rychle, a na hloubkové analýzy lokalit nezbyvá moc času. Časové rámce zkoumání města

jsou nedostačující a chybí reálné povědomí o tom, co se vlastně děje. I aplikované urban studies (*obor zabývající se rozvojem měst – pozn. autora*) podléhají strojové produkci, jež spíše pouze reaguje na aktuální poptávku. Když to vztáhneme na naši rovinu, je zřejmé, že společenský prostor je nutně zpracovat do podoby měkkých dat, což v praxi znamená, že na městských částech i v lokalitách by bylo třeba reálně sledovat každodennost, nejen zaznamenávat, co lidé říkají, ale sledovat, co reálně

dělají. To by se mělo dít za účasti expertů, institucí, místních samospráv a v kooperaci se samotnými obyvateli, se získáváním zpětné vazby. Máme spoustu dat o městě, ale tahle nejnižší, úzce zaměřená rovina, nám stále schází.

„Kvalita života ve městě je zásadní neobnovitelný zdroj“

Mluvili jsme o tom, že devadesátá léta přinesla určitý přerod a de facto jakýsi neoliberální politický obrat. Můžeme říci, že právě i tento tlak na výkonnost, využitelnost, výtěžnost je tím, co logiku města jako zdroje zisku dále reprodukuje i v dnešní době?

Když bych to vzal do těch úplně nejnižších pater, tak myslím, že k tomu vlastně přispívá většina z nás. Hrozně těžko se vyhýbáme nastavení, které s sebou nese jednak individualistická ideologie, a zároveň převládající idea pokroku. Řada etno-

Metropolitní plán

Nový územní plán Prahy vzniká zhruba od roku 2013, kdy bylo schváleno jeho zadání, nicméně již dříve vznikla kancelář Metropolitního plánu pod vedením architekta Romana Kouckého, která má za úkol plán připravit. Po dlouhých letech, kdy byl dokument sestavován bez účasti veřejnosti za zavřenými dveřmi Institutu plánování a rozvoje, byla i po nátlaku Arniky zveřejněna jeho verze 2. 2. a zorganizována série setkání s veřejností. V současnosti je na stránkách IPRu (<http://lippraha.eu/>) k dispozici verze 3. 3., přičemž finální návrh plánu, který půjde do společného jednání dle stavebního zákona, má být ještě lehce modifikován. Od začátku se ukazuje, že Metropolitní plán je svojí metodikou velmi problematický a je otázkou, zda se jej podaří přepracovat do podoby, která by byla alespoň v souladu se stavebním zákonem a obstála by při soudním přezkumu. S Arnikou jsme právě oslovili řadu renomovaných expertů a sestavili odbornou skupinu, jejíž výstupy a připomínky zveřejňujeme na Facebooku „Spravujeme Metropolitní plán“ a našem webu www.zmenyprahy.cz. K připomínkám odborné skupiny se budou moci připojovat i občané Prahy.

grafických studií, které se ani tak nezabývají rozvojem města, ale třeba rozбором environmentálních subsystémů, si všímá toho, jak je idea rozvoje nahlížena partikulárně, bez zvažování skrytých následků. V důsledku to v těchto strukturách vede skutečně k neudržitelosti, k samopohlčení. I geograf David Harvey upozorňuje na to, že z hlediska kapitalistického rozvoje města jsme skutečně na hraně absolutního vyčerpání a zapomínáme na klíčový a téměř neobnovitelný zdroj města – kvalitu života v něm.

„Nejzávažnějším nedostatkem Metropolitního plánu je vlná a nevyjasněná regulace, kterou přináší, což by v praxi znamenalo umožnění téměř čehokoliv kontextu rozvoje města.“

Do celého toho chaosu, o kterém tady mluvíme, teď přichází Metropolitní plán, který má definovat rozvoj Prahy na desetiletí dopředu. Co

do současné situace vnáší nového a jak může ve své současné podobě město ovlivnit?

Možnosti územního plánu v první řadě vyplývají z toho, jak je definován legislativním a strukturálním rámcem. Nemůže samozřejmě řešit všechno, spoustu věcí nevybojuje. Problém ale je, že Metropolitní plán ve svém současném nastavení situaci neposouvá vlastně vůbec nikam. Obsahuje řadu axiomatických tvrzení, která v mnoha ohledech jen podporují status quo. Primárně považuji za důležité, že se plán vůbec neohlíží na ostatní klíčové dokumenty, v první řadě Strategický plán, který byl na rozdíl od Metropolitního plánu vytvářen širokou a názorově pluralitní skupinou odborníků a je to na něm vidět. Bohužel ale není závazný, což z něj v kontextu Metropolitního plánu dělá v podstatě cár papíru. No a pak je tady samozřejmě celá řada vlastních metodických problémů, které se teď všechny objeví v připomínkách. Nejzávažnějším nedostatkem je vlná a nevyjasněná regulace, kterou přináší, což by v praxi znamenalo umožnění téměř čehokoliv v kontextu rozvoje města.

Pokud koncepce Metropolitního plánu Prahu nikam neposouvá a představuje mnohem spíše riziko, jaké existují jiné varianty pro budoucí rozvoj města?

Existují samozřejmě právní cesty pro to, jak upravit nebo prodloužit platnost stávajícího územního plánu, třebaže je zastaralý a také může umožnit leccos, pořád by to mělo větší smysl, než kdyby Praha nakonec zůstala bez platného územního plánu. Osobně si myslím, že začít by se mělo od toho, aby si odpovědní plánovači vůbec uvědomili důležitost svojí pozice a s ní související odpovědnost. Hodně dobře to říká Ivan Rynda – ta pozice je stěžejní, protože ovlivňuje lidský život od nuly až po nekonečno tím, že designuje, normuje a reguluje žitý svět. Pouze důsledné uvědomění téhle pozice může přinést odpovědnou a efektivní regulaci, kterou Praha potřebuje. ■

ARNIKA CENTRUM PRO
PODPORU OBČANŮ

Václav Orcígr

Vydejte se na Tour de aleje s Arnikou!

Letní CYKLOZÁVOD pro celou rodinu

na podporu obnovy alejí v České republice

Startujeme 14. července v 11:00 v Přibyslavi

Máte rádi stromy? Nestiháte Tour de France? Šlápněte s námi do pedálů za kampaň Zachraňme stromy. Startovním přispějete na ochranu a obnovu alejí v České republice. Letos pojedeme opět krásnými a několika památnými alejemi Vysočiny v okolí Přibyslavi, nahlédneme do Železných hor a zašplháme si do větví s odborníky. Kromě „do těla“ si můžete dát pod korunami stromů světelnou masáž a vykoupat se v Moři! Děti čekají soutěže a pestrý program z dílny místních spolků a partnerských organizací.

Další informace a registrace na <http://aleje.org/tour-de-aleje/registrace>.

Pojedte s námi! Túrujeme pro stromy!

Simona Babčáková vzkazuje: Recyklujme bez jedů!

Téma recyklace plastů s příměsí toxických látek se díky Arnice dostává do popředí zájmu české veřejnosti. Nedávno jsme zjišťovali přítomnost jedů v hračkách a kadeřnických pomůckách, které jsou k dostání na českém trhu. Výsledky byly pro všechny nemilým překvapením. Mohou za ně špatné zákony, které kazí pověst i tak dobrému nápadu, jakým recyklace bezpochyby je. Spojili jsme se proto s herečkou Simonou Babčákovou a na www.recyklujbezjedu.cz vybízíme občany, aby svým podpisem přiměli politiky k nápravě. Připojte se i vy.

V minulém čísle jsme vás informovali o tom, jak se do recyklovaného plastu dostávají jedy, které poškozují nervový a hormonální systém a imunitu, snižují inteligenci malých dětí nebo ohrožují plodnost mužů. Tyto nebezpečné látky se často objevují ve stavebním materiálu, koberecích, nádobí, kadeřnických pomůckách nebo hračkách pro malé děti. Arnika si tuto smutnou skutečnost nedávno ověřila na českých tržnicích i v kamenných obchodech.

Nakoupili jsme šestnáct hraček a jednatřicet hřebenu či ozdoby do vlasů. Vybrali jsme z nich ty, které měly společného jmenovatele – byly vyrobeny z černého recyklovaného plastu. Tyto produkty jsme pak nechali zanalyzovat v laboratořích Vysoké školy chemicko-technologické na přítomnost toxických látek. A jaké jsou výsledky?

V šesti hračkách a sedmi kosmetických pomůckách jsme zjistili vyšší množství bromovaných zpomalovačů hoření. Nejvíce

Příprava toxického koktejlu s herečkou Simonou Babčákovou.

jsme jich zatím naměřili v plastové skládačce s motivem pohádkového krtka, zakoupené v drogerii Teta v areálu Pražské tržnice. Skládačka předstihla do té doby nejedovatější hračku zakoupenou v Nigérii. Hned za ní se umístily skřípec do vlasů a napodobenina Rubikovy kostky z kamenného obchodu na Praze 8.

Doslova toxický koktejl můžeme mít doma všichni, aniž bychom to vůbec tušili. Jediným řešením je změna špatných zákonů, proto jednáme s politikými špičkami v České republice i na evropské úrovni.

Když jsme se o tom zmínili herečce Simoně Babčákové, rozhodla se ve své kuchyni zákonnodárcům takový koktejl připravit a názorně ukázat, jak se jedovatě

plasty mohou dostat až k nám domů. Vše jsme také pečlivě zaznamenali na kameru. „Vzhledem k tomu, že problém s odpady nejen nemizí, ale stále narůstá, považuji jej za aktuální a prioritní společenské téma a podporuji aktivity, které na tento dlouhodobě neřešený problém upozorňují. Stav je alarmující a je třeba přijmout odpovědnost,“ říká Simona Babčáková.

Na přípravu toxického koktejlu se můžete podívat na webu www.recyklujbezjedu.cz. A rovnou nás tam nezapomeňte podpořit svým podpisem. Společně vyzvěme politiky k zákazu využívání toxického plastu, prosazení bezpečné recyklace v České republice i v celé Evropské unii a zajištění zdraví našich dětí.

Jiří Kaňa, tiskový mluvčí Arniky

Foto: Jitka Straková

Skládačka s příchutí bromovaných zpomalovačů hoření.

Co konkrétně požadujeme?

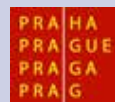
- Zrušení legislativních výjimek, které umožňují recyklaci odpadů s obsahem jedů, konkrétně perzistentních organických polutantů, neboli POPs.
- Důsledné uplatňování evropské chemické legislativy povolující vyrábět pouze z látek, které nejsou rizikové pro zdraví lidí a životní prostředí.
- Zavedení stejných chemických bezpečnostních standardů pro nové i recyklované výrobky.
- Zavedení povinného značení složení výrobků, jako známe u potravin nebo kosmetiky.

Tiráž

Arnikum, časopis sdružení Arnika vychází 3x ročně v Praze. Číslo 1/2018 vyšlo v březnu 2018 v nákladu 1000 ks. Vydává: Arnika, IČO: 26543281, Evidenční č. MK ČR VS/1-1/48279/01-R, Dělnická 13, Praha 7, tel: +420 774 406 825, www.arnika.org, e-mail: arnika@arnika.org. Šéfredaktor: Žaneta Ondroušková, spolupracovníci: Jiří Kaňa, Vít Vebr, Václav Orcígr, Vendula Zahumenská, Martin Holzknicht, Karolína Brabcová, Nikol Krejčová, Marcela Klemensová, Natálie Pivoňka Faltýnová, Petra Slováčková, Jitka Straková, Lenka Petřílková Mašková a pobočky Arniky. Adresa redakce je totožná s adresou vydavatele. Grafický design – Anna Frajtová – anna@designbox.cz, DTP – Andrea Klátilová. Foto na obálce: Jan Losenický.

Vydání tiskoviny vzniklo za finanční podpory hlavního města Praha a Ministerstva životního prostředí. Časopis odráží názory vydavatele, podporovatelé neodpovídají za jeho obsah.

Ministerstvo životního prostředí

Na bosenských řekách roste okolo tří set přehrad. Místní lidé kvůli nim přicházejí o zdroj pitné vody, státní rozpočet o cenné finanční zdroje a ohrožené druhy ryb o místo k životu a tření. A především celá Evropa ztrácí jedny z posledních divokých řek na svém území. Vodní elektrárny jsou považovány za ekologicky šetrné zdroje elektřiny. Ty bosenské do toho ale mají hodně daleko...

Přes všechny krásy české přírody u nás už podobně divoká zákoutí nemáme. Proto řeky chráníme nejen doma, ale i v zahraničí.

Pomozte nám v boji proti ničení přírody!

Přispějte prosím libovolnou částkou na účet

2800600855/2010

Jaký je náš plán na záchranu unikátní přírodní scenérie, se můžete dočíst na webu www.arnika.org/reky.

V některých částech Bosny brání lidé panenskou přírodu na vlastní pěst. Obyvatelé Kruščice (vpravo nahoře) u řeky stanují už půl roku. Foto: Markéta Šedivá